

**”Mitt sommarlov,
vad jätteskönt
mitt sommarlov
ska bli....”**

**En rapport om
barns olika villkor
under sommarlovet**

Majblomman
Alla barns blomma

Innehåll

Sammanfattning av kommunenkät 2008 - många kommuner drar ned verksamheten för barn på sommaren.....	4
Majblommans bidrag till sommaraktiviteter.....	5
Barnfattigdom –utanförskap och sämre hälsa.....	6
Stora skillnader i utgifterna mellan olika hushåll.....	6
Familjeekonomi och barns hälsa.....	6
Barns villkor i familjer med missbruk	6
Barnmisshandel har ökat under somrarna.....	7
Barn har rätt till omsorg hela året.....	7
Sommarlov och semester ett svårt pussel att lägga.....	8
Media rapporterar om sommarlovet	9
Exempel på kommuner som satsar.....	10
Majblomman - Sveriges största barnhjälsorganisation.....	11
Redovisning av kommunenkät 2008.....	12-16

Göteborg 2008-06-12
Rapport nr 16
Majblommans Riksförbund
Kungsgatan 28, 411 19 Göteborg
Telefon 031 – 60 68 90
www.majblomman.se
info@majblomman.se

Foto: Maria Rosenlöf

Förord

Sommarlovet närmar sig. Charterresor har bokats, sommarstugor och husvagnar tas i anspråk, vi ser fram emot sol, bad, avkoppling och shopping under sommarledigheten. En aktuell undersökning visar att många svenskar tänker resa utomlands under sommarledigheten. Förra året åkte 44 procent utomlands, i år är det 41 procent som tänker göra detsamma.

Men många barn kan bara drömma om att åka och bada med sina kompisar eller komma hemifrån, bort från stan, i sommar. Precis som under terminerna blottas de ekonomiska skillnaderna mellan barnen – vissa ligger alltid efter med betalningen till klasskassan, kan aldrig hänga med kompisarna till fiket eller vara med i fotbollsklubben.

Ett ökande antal familjer har inte råd att bekosta aktiviteter eller resor för barnen och familjen. Samtidigt har de kommunala erbjudandena om kollo, fritidshem eller fritidsgårdar skurits ned eller helt dragits in vilket är ett stort problem för barn i ekonomiskt utsatta familjer. För många barn är det därför en befrielse att kunna komma tillbaka till skolan efter lovet.

Politiker från alla riksdagspartiet är i stort sett överens om vikten av att satsa på barn också under sommaren.

På en fråga från Majblommans knattereporter Felix Sandberg i Almedalen i fjol svarade Mona Sahlin (s) att *"kommuner måste erbjuda gratis fritidsaktiviteter för barn och ungdomar på sommarlovet. Jag tycker det är viktigt att alla lokaler som kommuner har är öppna. Simhallar, idrottshallar, skolornas lokaler så att man kan använda datarummen till exempel. Alla skulle ordna aktiviteter åt ungdomar, konserter, lära sig spela musik, teater eller vad ungdomarna vill hitta på."*

Göran Hägglund (kd) sade att han *"tycker det är viktigt att varje kommun tänker efter vad de kan göra som är bra, spännande och roligt för barn och vad de kan göra för att barn ska få vettiga fritidsaktiviteter. Framför allt för de barn som har föräldrar som inte har råd att ha sommarstuga eller åka ut på någon resa."*

Och Peter Eriksson (mp) svarade att *"kommunerna borde erbjuda fria fritidsaktiviteter. Det finns faktiskt många barn som inte har så mycket pengar att de kan betala stora summor för att ha trevligt med andra."*

Det är oacceptabelt att rusta ned omsorg om barn under sommarlovet. Jag hoppas att politiker från alla partier tillsammans med tjänstemän i landets kommuner tar ansvar för att barn erbjuds aktiviteter och omsorg i sommar. I FN:s konvention om barnets rättigheter sägs att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet.

Barnkonventionen tar väl inte sommarlov?!?

Lena Holm
Generalsekreterare

Många kommuner drar ned på verksamheten för barn på sommaren

Majblomman har skickat ut en enkät till Sveriges kommuner för att få en aktuell bild av i vilken utsträckning aktiviteter arrangeras och barnomsorg är tillgänglig under sommarlovet.

Svar som avser sommarlovsaktiviteter

- Var femte kommun/stadsdel inte finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter för barn.
- Fyra av tio kommuner/stadsdelar satsar mindre än tidigare eller inte alls på avgiftsfria eller subventionerade sommarlovsaktiviteter.
- Hälften av kommunerna/stadsdelarna har inte simhallar som är öppna hela sommarlovet, och av dem som har simhallar som är öppna hela sommarlovet tar var fjärde ut mer än 25 kronor i entréavgift.
- Fyra av tio kommuner/stadsdelar saknar ungdomsgårdar/aktivitetslokaler som är öppna hela sommarlovet, en fjärdedel av dem har stängt 3-4 veckor.
- Närmare 4 av 10 kommuner/stadsdelar arrangerar inte eller förmedlar kollo eller lägerplatser.

Svar som avser barnomsorg

- Tre av fyra kommuner/stadsdelar drar ner på förskoleverksamheten på sommaren.
- Tre av fyra kommuner/stadsdelar drar ner på fritidsverksamheten på sommaren.

Majblomman samarbetar med kommuner över hela landet. I de kommuner som inte finansierar sommarlovsaktiviteter är ett bidrag från Majblomman ofta sista utvägen för ekonomiskt utsatta barnfamiljer.

Majblommans bidrag till sommarlovsaktiviteter

Majblomman får varje år en stor mängd ansökningar varav merparten är brev där föräldrar, och ibland barn, hör av sig för att få ett ekonomiskt bidrag i en svår situation. Majblommans bidrag till barns sommarlov har alltid utgjort en betydande del av verksamheten.

Av bidragen till enskilda barn gick i fjol 2,5 miljoner kronor till barn som behöver dyra men nödvändiga saker, som kläder, glasögon, skor. Nästan lika mycket, 2,4 miljoner gick till barn som behöver få åka på läger eller koloni. På tredje plats kommer bidrag på drygt 1,5 miljoner kronor för semester med familjen, utflykter och andra sommaraktiviteter.

Barn har olika behov. En del behöver komma hemifrån och koppla av, oftast beroende på föräldrars missbruk eller sjukdom. Andra barn behöver umgås mer med sin familj och släkt. Majblommans lokalföreningar utgår alltid från det enskilda barnets behov. Det kan också handla om bidrag till en cykel, så att man kan åka med kompisar och bada.

Ur bidragsansökan till en lokalförening:

"Min dotter behöver en stor välförtjänt uppmuntran! Äntligen få köpa lite sommarkläder, hon behöver en cykel och få komma ut på nå't roligt i sommar med sina kompisar. Sånt som andra barn tar för självklart."

Ur intyg från skolsköterska:

"Angående 3 syskon och ensamstående hårt kämpande mor. Modern utbildar sig och har mycket svårt att få inkomsterna att räcka. Barnen skulle må bra av att få göra något trevligt i sommar och åka på det familjeläger de blivit erbjudna."

Breven från föräldrar beskriver ofta "en vardagens vanmakt" till följd av knapp ekonomi, sjukdom och funktionshinder i familjen. Situationen blir särskilt svår för de familjer som helt eller delvis saknar ett socialt nätverk.

Inte bara sommarlovet utan också terminsavslutningen ställer till problem för många barnfamiljer, det illustreras av ett blogginlägg den 5 juni:

Hedgehog in a storm

"Aaarrgggghhhh"

"Och det är en vecka kvar i skolan. Varav tre innehåller fika. Avslutning på torsdag.

Undras hur många hundralappar jag lagt ut på Festisar, kakor och sånt. Och jag tänker ännu en gång på de 250 000 barn i Sverige som lever i vad vi så populärt kallar för barnfattigdom. Vet ni att det finns barn som måste vara "sjuka" när det är utflykt med skolan? För att det inte finns ekonomiska resurser för att skicka med fika och matsäck varenda dag i två veckor.

Och skolan ska vara avgiftsfri. Men kan innehålla obetydliga kostnader. Så står det i lagen. Obetydliga - det kan ju skilja.

Fika borde förbjudas, iallafall när man som förälder måste fixa det varenda dag i slutet av terminen. Punkt slut."

Majblomman bekämpar barnfattigdom i Sverige genom att ge bidrag till enskilda barn samtidigt som vi sprider kunskap om den bild av barns villkor som vi får genom bidragsansökningarna. Utifrån denna bild ställer vi krav på att politiker och tjänstemän att följa lagar och tolka dem ur ett barnperspektiv, enligt Barnkonventionen

Barnfattigdom - utanförskap och sämre hälsa

I Sverige lever många barn i ekonomiskt utsatta familjer, en situation som ofta leder till utanförskap och sämre hälsa. Enligt SCB-rapporten "Barn och deras familjer 2006" bor vart femte barn under 18 år i en familj som har svårt att klara av löpande utgifter för till exempel hyra eller mat. Närmare en tredjedel av alla barn i åldrarna 10-18 år upplever att de inte har råd att följa med och göra något med sina kompisar.

I ekonomiskt utsatta barnfamiljer gör bristen på pengar att barnen ofrivilligt löpande ställs utanför eller riskerar att ställas utanför konsumtion, institutioner och aktiviteter som andra familjer i omgivningen har råd med.

I Sverige i dag är ekonomisk utsatthet förknippad med känslor av skam och rädsla. Familjer med knapp ekonomi försöker undvika situationer där föräldrar eller barn löper risken att bli betraktade som fattiga eller avvikande. Detta har Torbjörn Hjort visat i sin forskning.

Han beskriver hur familjer med knapp ekonomi i ett överflödssamhälle förhåller sig till det han kallar konsumtion av materiella och sociala nödvändigheter. Socialbidrag eller en låg inkomst tycks till stor del täcka de nödvändiga kostnader ett hushåll kan tänkas ha, men däremot inte till de sociala nödvändigheterna. Det är den socialt nödvändiga konsumtionen som har betydelse i dag. Dit hör till exempel märkeskläder, hemelektronik, nöjen, resor och det är inom det området vi jämför oss med andra.

Det verkar vara de sociala nödvändigheterna som skapar stress och oro. I studien framkommer föräldrars oro för att deras barn avviker från det som anses normalt, och upplevelsen av att barnen befinner sig i ett underläge i förhållande till sina kamrater.

Stora skillnader i utgifterna mellan olika hushåll

Under 2007 var den totala utgiften för hushåll som är ensamstående med barn 226 680 kronor, en minskning med 6 procent (14 380 kronor), det framgår av SCB:s sammanställning av hushållens utgifter 2007. En stor minskning för de ensamstående föräldrarna var utgifter för kläder och skor, den genomsnittliga utgiften var 26 % lägre år 2007 än år 2006. Andra utgiftsgrupper som minskat för dessa hushåll var livsmedel, bostad samt fritid och kultur, samtidigt har dessa utgiftsposter ökat under 2007 för sammanboende med barn.

Källa: Statistiska Centralbyrån

Familjeekonomi och barns hälsa

Barn som lever i socialt mindre gynnade familjer har i allmänhet sämre hälsa. Detta gäller också i Sverige. Inte sällan har socialt utsatta familjer också dålig ekonomi. Det ligger därför nära tillhands att tänka sig att det är den dåliga ekonomin som bidrar till att försämra barnens hälsa. En svensk studie av barn i ålder 10-18 år tyder på detta. När familjerna hade små kontantmarginaler var det vanligare att barnen hade ont i huvudet, ont i magen och att de hade sömnsvårigheter.

Källa: Statens Folkhälsoinstitut

Barns villkor i familjer med missbruk

I Sverige växer runt 200 000 barn upp med minst en förälder som missbrukar.

Det är inte sällan svårt för barnet att berätta att mamma eller pappa dricker. Det blir en familjehemlighet som ofrivilligt belastar barnet på ett både praktiskt och psykiskt vis. Barnet försöker att anpassa sig till situationen och utvecklar olika överlevnadsstrategier. Det lär sig tidigt att tränga bort egna behov och känslor. Trots rädsla, besvikelser och ångest är lojaliteten med föräldern ofta stark.

Dessa barn får skam- och mindervärdeskänslor. De uppfattar sin familj som annorlunda och mindervärdig i förhållande till andra familjer. De försöker dölja för

omvärlden vad de skäms för. Barnet pratar inte så mycket om sin familj och försöker förhindra oanmälda besök och obehagliga frågor.

Detta är barn som många gånger har stort behov av att komma hemifrån och få chans att tillbringa tid tillsammans med andra barn i en trygg och rolig miljö.

Sommaren innebär också en miljö med krogliv och folkvimmel till långt in på småtimmarna - en inte är ofarlig miljö för unga människor att vistas i. Ungdomars alkoholkonsumtion ökar under sommarkvällar och nätter och de lockas att prova narkotika.

Barnmisshandel har ökat under somrarna

Antalet anmälningar om misshandel mot barn 7-14 år under den skollediga månaden juli har ökat under den senaste tioårsperioden. Från 228 anmälningar (1996) till 352 (2006).

Källa: Brottsförebyggande rådet

Barn har rätt till omsorg hela året

Barnomsorg omfattar förskola, familjedaghem och allmän förskola. I verksamheten ingår även skolomsorg, i form av fritidshem. Syftet med verksamheten är att erbjuda en pedagogisk verksamhet som stimulerar och uppmuntrar barnets utveckling och lärande. Alla barn som fyllt ett år och som har föräldrar som arbetar, studerar, är föräldralediga med yngre syskon eller är aktivt arbetssökande har rätt till barnomsorg.

Under den skolfria delen av skoldagen och på loven har ditt barn möjlighet att gå i skolbarnsomsorg (fritids). Skolbarnsomsorgen är ett komplement till skolan och ska erbjuda en meningsfull fritid. Kommunen är skyldig att anordna skolbarnsomsorg för barn i förskoleklass och upp till och med skolår 6. Stockholms stad erbjuder till exempel fritidshem 6-9 år och fritidsklubbar 10-12 år till alla barn inom både kommunal och fristående verksamhet.

Men på sommaren tycks många kommuner glömma barnperspektivet. I Vellinge kommun i Skåne har bara åtta förskolor och fritids av totalt 28 öppet hela sommaren. Barn på alla andra förskolor och fritids tvingas tillbringa sommarveckor på annat ställe än det ordinarie när förskolor, familjedaghem och fritidshem slås samman. Det kan vara en bra lösning för vissa barn, men i familjer med en utsatt situation kan det vara snudd på omöjligt att ta sig till en lokal som kanske ligger längre bort från hemmet och där omsorgsverksamheten bedrivs med okänd personal.

Det är oacceptabelt rusta ned servicen kring barn på sommar.
Barnkonventionen får inte ta sommarlov!

Sommarlov och semester ett svårt pussel att lägga

Sommarlovet rötter finns i ett samhälle vars struktur och dynamik var en helt annan än dagens. Det var från början ett lov ägnat åt arbete på åker och äng.

Vi har en hösttermin som börjar i mitten av augusti och slutar dagarna före jul. I början av januari sätter vårterminen igång och håller på till i början av juni. Under terminerna infaller några lov – t ex sportlovet, påsklovet som förläggs i tiden så att en alltför stark konkurrens om fjällstugor och skidbackar kan undvikas. Sommarlovet omfattar cirka tio veckor från början av juni till senare delen av augusti. Denna struktur av skolarbetet är dock ganska svensk eller nordisk. I flera andra länder har man treterminssystem med flera längre lov men inget så långt lov som det svenska sommarlovet.

Fem veckors semester räcker dåligt till alla skolans lov. Är man ensam om att pussla ihop arbetslivets villkor med skolans blir uppgiften snudd på omöjlig. Många har inte släktingar där man bor, man har flyttat från sitt sociala nätverk.

Forskare föreslår kortare skollov

Korta sommarlovet och ungdomsbrottsligheten minskar samtidigt som skolresultaten blir bättre. Det uppmanar en rapport från Institute for Public Policy Research.

Enligt institutet är långa sommarlov en kvarleva från den tid då man behövde arbetskraft till lantbruken. I dag är verkligheten en annan. Många barn och unga lämnas utan övervakning och ungdomsbrottsligheten ökar. Det är speciellt barn med lägre socioekonomisk bakgrund som lider.

Ett långt sommarlov kan försvåra inläringen, säger institutet. I Storbritannien är sommarlovet sex veckor - och det är enligt institutet för mycket. Sonia Sodha som har arbetat med rapporten föreslår ett sommarlov på fyra veckor. Hon vill ha fem terminer på åtta veckor, och mellan dem lov på två veckor.

Källa: BBC Radio 5 Live <http://news.bbc.co.uk/1/hi/education/7418899.stm>

Också i Sverige är idén att korta sommarlovet aktuell. Professor Thomas Lindh vid Institutet för framtidsstudier, menar att det tar alldeles för lång tid för unga människor att utbilda sig idag, och arbetskraften behövs. Ett halverat sommarlov skulle korta utbildningstiden. Och föräldrar, som måste jobba, skulle slippa oroa sig för sina lediga barn.

Alternativa lösningar

Halverat sommarlov eller längre semester för föräldrar med barn i grundskolan är de två möjligheterna som kvarstår om kommunerna inte lever upp till sitt ansvar för barnen under sommarlovet. Särskilt viktigt är det för barn i behov av särskilt stöd.

Media rapporterar om sommarlovet

Många får inte plats på kollo

Sveriges Radio P4 Blekinge rapporterar den 3 juni att det planeras för årets sommar-kollon i länet. Men alla barn som vill åka får inte plats. I de flesta kommuner är intresset större än antalet platser och därför tvingas man säga nej till många. Det gäller exempelvis kollo på Säljö i Karlskrona där uppåt 60 anmälda barn kommer att få stå över i sommar. Christer Ericsson som är föreståndare för kollo på Säljö sedan över 20 år tycker det är glädjande att intresset är så stort. Men baksidan av myntet, att alla inte får plats, tycker han är jobbigt.

– Det är den värsta perioden när man ska jobba med Säljö barnkoloni, just att vissa barn inte får möjlighet att komma med, säger han.

I resten av länet ser det i stort sett likadant ut. Bara Ronneby kommun sticker ut som inte väntar sig ett överfullt kollo i sommar. För barnen i Karlshamn finns ett kollo i Asarum med 50 lägerplatser. Men efter årets anmälningar finns där en reservlista med uppåt femton barn som inte får plats som det ser ut nu. Sölvesborg och Olofström bidrar båda kommunerna till Hällevikslägrät, som till skillnad från länets andra kolonier är öppet för alla barn oavsett var de bor. Där finns 300 lägerplatser men 420 barn är anmälda till i sommar.

Vilka barn som i slutändan får en plats på de överfulla kollona är ingen slump. Bland annat genom kontakter med skolhälsovården och välgörenhetsorganisationer såsom Majblomman tar kolloarrangörerna reda på vilka barn som har störst behov av att komma iväg.

Christer Ericsson i Karlskrona tycker det är viktigt att barnkolonierna tar ett sådant socialt ansvar.

– Man ska ha möjlighet att komma ut till det här, att få en fristad och en semester att njuta av. Det kan vara att man inte har ekonomi tillräckligt att åka till ett annat ställe. Det finns många sociala aspekter som gör att det är viktigt att komma ut och träffa andra barn, säger han.

Sju barn till kollo genom Majblomman

I Vadstena väntas slutresultatet av årets majblommeförsäljning hamna runt 75 000 kronor. För pengarna ska förhoppningsvis sju barn från Vadstena få komma till Majblommans sommargård i sommar, på Galtarö, det framgår av artiklar i Motala & Vadstena Tidning och Östgöta Correspondenten.

Ordnade bidrag till sommarresa för unga

Östran: - Det är svårt för de unga när sommaren kommer. Det är så mycket fler människor här då och mycket mer alkohol i omlopp. Vi vill kunna erbjuda fler positiva alternativ för de unga, säger Anette Axelsson.

Igår var de båda ute på skolor i kommunen och informerade om en ungdomsresa. Krongården kommer även att ha öppet i sommar.

- Det blir inte under hela sommarlovet men det är en bra början, säger Agnetha Karlsson. Hela fyra veckor mer öppet blir det på fritidsgården.

Exempel på kommuner som satsar

Karlskrona kommun och Borgholms kommun har sammanställt en koloni- och lägerkatalog för barn som har behov av lite extra stöd för att kunna vara på läger.

Mölnåls kommun har tagit fram en barn- och ungdomsguide med hela sommarens utbud av aktiviteter.

”Sommarlov 2008” är en folder med läger, aktiviteter och arrangemang för barn och ungdomar i Helsingborg under sommarlovet.

Folktrace, danskurser, friidrottsskola och läger på stadens fina gårdar Skånes Fagerhult, Bolmsö eller Krokahus är exempel på några av de ca 50 aktiviteterna som erbjuds i årets sommarlovsfolder.

För den fotbolls- eller volleybollintresserade är dubbellandskamperna i U21-fotboll mellan Sverige - Frankrike och Portugal - Holland på Olympia och Swedish Beach Tour i beachvolleyboll ytterligare exempel på arrangemang som erbjuds i sommar.

En annan satsning som skol- och fritidsförvaltningen gör under sommarlovet är *Ett annorlunda sommarlov*, där engagerade elever från Helsingborgs kommunala gymnasieskolor håller kurser för barn och unga.

Foldern, som ges ut av skol- och fritidsförvaltningen i samarbete med bland annat ideella föreningar, organisationer och andra kommunala verksamheter, delas ut till alla skolelever i Helsingborgs stad från årskurs 1 till årskurs 9.

Inför sommaren samarbetar kommunen nära med såväl föreningslivet som polisen. Totalt satsar Botkyrka en halv miljon kronor på sommarlovsaktiviteter och utökade öppettider för fritidsgårdar och träffpunkter. Runt om i Botkyrka planeras allt från Popkollo och kulturläger till olika sport- och friluftaktiviteter.

Fryshuset i Stockholm erbjuder den 16 juni – 8 augusti, på sommararenan *Lovely Days*, mängder av aktiviteter för ungdomar som är 13-20 år. De kan till exempel spela basket, åka skateboard, kurser inom musik, dans, teater, cirkus, estradpoesi, teckning, dikt- och skrivarkonst, segling, styrketräning, kampsportsinfluerad konditions träning. Det blir också workshops, openstages, tävlingar och konserter. Foajén blir en kreativ plats där man kan trycka en egen t-shirt, spela spel, mm. I loungen kan de vara och umgås med vänner. Fryshuset bjuder alla som aktivt deltar i någon aktivitet på lunch. Sebastian, 15 år: ”Fryshuset håller öppet när hela stan stänger”.

Göteborg, Lärjedalen: Stadsdelen har en sommarbudget som skall användas både av verksamheterna inom barn och ungdom och av föreningslivet just för sommarlovsaktiviteter. Totalt 1 127 000. Av den totala budget går 640 000 till stadsdelens föreningar och 587 000 till förvaltningens sommarverksamheter. Det är mer pengar än för 5 år sedan.

Huddinge: UNG ZON Flemingsberg har för första gången någonsin öppet hela sommaren. I Vårby bedrivs utomhusverksamhet vid Vårbystranden hela sommaren.

Majblomman - Sveriges största barnhjälsorganisation

Majblomman består av drygt 700 lokalföreningar med 15.000 medlemmar som till vardags arbetar inom skolan, sjuk- och hälsovård, socialtjänsten och fritidsverksamhet. De har en god lokalkännedom och utgör en viktig del i nätverket runt barnen på orten. Lokalföreningarna bedömer och behandlar självständigt bidragsansökningar från ekonomiskt utsatta föräldrar. Det handlar om bidrag till enskilda barn och skolprojekt.

Riksförbundet delar ut pengar till forskning om barn, driver sommarverksamhet för barn från hela landet och arbetar med utveckling och folkbildning.

På riksorganisationens kansli arbetar sex personer.

Majblommans insamling har på tio år ökat från 16 till 46 miljoner kronor. Insamlingsidén bygger på att barn hjälper barn genom att sälja majblommor och fungerar som ett pedagogiskt inslag i värdegrundsarbetet i skolan. Majblomman är ett kvitto på ett bidrag för att bekämpa barnfattigdom i Sverige.

Vi delar ut 80 procent till Majblommans ändamål och allt fler barn får hjälp av Majblomman. Men behoven är ännu större. Omkring en kvarts miljon barn i Sverige beräknas växa upp i fattiga familjer där brist på pengar är ett ständigt problem. Majblomman, som kan bevilja bidrag till barn som har det besvärligt på grund av sjukdom, funktionshinder eller social situation, är ofta den sista utvägen.

På Majblommans sommargård kan barnen andas ut

Salta bad, fiska krabbor och åka motorbåt så fort det går. På Majblommans Riksförbund driver en sommarverksamhet på Galtarö på Västkusten dit barn från hela landet är välkomna. Det gäller barn som av sociala skäl behöver komma hemifrån, möjlighet att bara vara barn under ett par veckor.

Barnen tillbringar sin lägerperiod tillsammans med andra barn och vuxna och får vara i en trygg och rolig miljö med hajker, lekar, segling, simning, skapande verksamhet som musik och målning och mycket mer. De får hjälp att pröva på saker, självkänslan växer och de återvänder stärkta hem igen.

Majblommans lokalföreningar i Karlskrona, Huskvarna och Svalöv äger och driver sommarkoloni för barn i deras kommuner.

Redovisning av kommunenkät 2008

Metod

För att kartlägga kommunernas aktiviteter för barn och unga under sommarlovet har enkäter skickats ut via e-post till kommunernas registrator.

Tre olika enkäter har adresserats till chefen för socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen. Stockholm, Göteborg och Malmö har ombetts svara per stadsdel.

I svaren har kommuner och stadsdelar jämförts då stadsdelarna ansvarar för att organisera barnomsorg, kultur och fritid samt socialtjänsten i barns vardagsliv.

Svarsfrekvensen varierar mellan förvaltningarna; socialförvaltning 168 svar, barn och utbildning 238 svar samt kultur och fritid 162 svar.

I. Socialtjänsten svarar om sommarlovet

1) Kommer kommunen/stadsdelen att finansiera läger eller andra sommarlovsaktiviteter för barn?

Ja	80%
Nej	20%

Detta innebär att var femte kommun/stadsdel inte finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter för barn.

Av de kommuner/stadsdelar som anger att de finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter har merparten aktiviteter som är öppna för alla barn eller grupper av barn i behov av särskilt stöd.

Kommuner där socialtjänsten svarar att de <u>inte</u> finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter:		
Danderyd	Degerfors	Karlsborg
Kinda	Kramfors	Malå
Mark	Mora	Nora
Nordmaling	Orsa	Pajala
Skövde	Smedjebacken	Stockholm
Strömsund	Sundbyberg	Timrå
Torsås	Täby	Vadstena
Vaxholms	Ydre	Åsele
Åstorp	Älvdalen	
Överkalix		

2) Kommunerna har fått uppskatta om man avsatt mer, mindre eller lika mycket pengar för att finansiera läger eller andra sommarlovsaktiviteter jämfört med fem år tillbaka i tiden.

Av tabellen nedan framgår att var tredje kommun/stadsdel uppger att de satsar mer än tidigare, vissa satsar mindre och varannan kommun anger att nivån är oförändrad.

13 procent av kommunerna/stadsdelarna anger att satsningen ligger kvar på samma nivå som för fem år sedan eller erbjuder ingen sommarverksamhet alls.

Mer	38 %
Mindre	7 %
Lika	49 %
Erbjuder inget	6 %

3) Samarbetar socialtjänsten med ideella organisationer för att erbjuda sommarlovsaktiviteter?

Ja	51 %
Nej	49 %

Idrottsföreningar, kulturföreningar, Svenska kyrkan och andra samfund toppar listan av föreningar man samarbetar med. Bostadsbolag, hyresgästförening och studieförbund är vanligt förekommande.

Flera kommuner/stadsdelar uppger att man sätter samman ett sommarlovsprogram för barn och unga.

Majblomman samarbetar med kommuner över hela landet. I de kommuner som inte finansierar sommarlovsaktiviteter är ett bidrag från Majblomman ofta sista utvägen för ekonomiskt utsatta barnfamiljer.

Majblommans sommarlovsbidrag 2007 i några av de kommuner som inte finansierar läger eller andra sommarlovsaktiviteter	
Eksjö	13 400
Mark	32 500
Orsa	15 000
Skövde	58 190
Sundbyberg	18 000
Täby	37 700
Vadstena	53 500
Åstorp	13 600
Älvdalen	10 000

II. Kultur och fritid svarar

4) I vilken utsträckning satsar kommunen på aktiviteter under skollov, som är avgiftsfria eller subventionerade, i dag jämfört med för fem år sedan?

Mer	31 %
Mindre	7 %
Lika	28 %
Inga aktiviteter	34 %

Detta innebär att 4 av 10 kommuner/stadsdelar satsar mindre än tidigare eller inte alls på avgiftsfria eller subventionerade sommarlovsaktiviteter.

Samtidigt som var tredje kommun/stadsdel satsar mer i dag än för fem år sedan på avgiftsfria och subventionerade sommarlovsaktiviteter.

Kommuner som satsar mindre än tidigare:

- Töreboda
- Timrå
- Åre
- Mora
- Nässjö
- Nybro
- Täby
- Härryda
- Nordanstig
- Malmö

5) Hur många barn/ungdomar får varje sommar plats på sommarkolonier som arrangeras eller förmedlas av kommunen?

Inga barn	36 %
Alla barn "som behöver"	37 %
Vet ej	27 %

Närmare 4 av 10 kommuner/stadsdelar arrangerar inte eller förmedlar kollo eller lägerplatser. Det är också samma kommuner som svarar att deras satsning har samma nivå som för fem år sedan.

Lika många kommuner/stadsdelar (4 av 10) arrangerar eller förmedlar platser. Av dem är det 1 av 10 som ökat antalet platser medan var femte har samma nivå som för fem år sedan.

6) Har kommunen en eller flera simhallar som är öppna hela sommarlovet?

Ja	47 %
Nej	53 %

Simhallsavgift för barn:	
<25 kronor	75 %
>25 kronor	25 %

Hälften av kommunerna/stadsdelarna har inte simhallar som är öppna hela sommarlovet, och av dem som har simhallar som är öppna hela sommarlovet tar var fjärde ut mer än 25 kronor i entréavgift.

1 kommun erbjuder gratis entré och 10 uppger priset i närliggande kommun.

7) Har kommunen en eller flera ungdomsgårdar/aktivitetslokaler som är öppna hela sommarlovet?

Ja	38 %
Nej (helt eller delvis stängda)	62 %

Två av tre kommuner/stadsdelar saknar ungdomsgårdar/ aktivitetslokaler som är öppna hela sommarlovet, en fjärdedel av dem har stängt 3-4 veckor.

Av de kommuner/stadsdelar som uppger att man har oförändrad satsning på aktiviteter under skollov, som är avgiftsfria eller subventionerade, stänger 4 av 10 delvis verksamheten under sommarlovet.

III. Barn och utbildningsförvaltningen svarar

8) Är barnomsorgen (förskoleverksamheten) öppen under sommaren?

	Tillgänglighet för barnen			
	Alla	Dag	Dag, Natt	Dag, Natt, Helg
Ja all barnomsorg är öppen	28 %	17 %	0,8 %	10 %
Ja viss barnomsorg är öppen	72 %	54 %	3 %	12 %

Tre av fyra kommuner/stadsdelar drar ner på förskoleverksamheten på sommaren.

9) Är fritidsverksamhet tillgänglig under sommaren?

	Tillgänglighet, ålder				
	Alla	9 år	10 år	12 år	13 år (åk 6)
Ja all fritidsverksamhet är tillgänglig	27 %	0,4 %	1 %	26 %	
Ja viss fritidsverksamhet är tillgänglig	73 %		2 %	63 %	3 %

Tre av fyra kommuner/stadsdelar drar ner på fritidsverksamheten på sommaren.

1 kommun uppger att fritidsverksamheten är helt stängd i 4 veckor

Mitt Sommarlov

Sång: Anita Hegerland

Text: Britt Lindeborg

Mitt sommarlov, vad jätteskönt mitt sommarlov ska bli
Då är man ledig hela långa dan
Och alla människor vill ut på landet
Och nästan ingen vill gå kvar i stan

Mitt sommarlov, vad jätteskönt mitt sommarlov ska bli
Med bad och sol och jordgubbar och glass
Tänk när man springer barfota i gräset
Och humlor surrar kring i solens gass

Och jag ska önska mig många soliga dagar
Så det blir varmt i vattnet i vår vik

Mitt sommarlov, vad jätteskönt mitt sommarlov ska bli
Med alla blommorna på grönan äng
Man står och ser på hästarna i hagen
Och vet att inget är som sommaren
Och vet att inget är som sommaren

Majblommans rapporter och PM

www.majblomman.se

- 2008-03-27 Somliga går med trasiga skor, säg vad beror det på?**
Om barns dagsaktuella behov som en följd av brister i välfärden.
Majblommans årsrapport 2008
- 2007-11-30 Vad fick du i julklapp?**
En rapport om barn och ekonomisk utsatthet i jultid och om brister i barnperspektiv vid beslut om ekonomiskt bistånd.
- 2007-07-13 Har barnkonventionen tagit sommarlov?**
En rapport om barns röster och rättigheter
- 2007-06-07 Sommar, sommar och sol**
En rapport om barns olika villkor på sommarlovet
- 2007-03-22 Man måste bry sig om hur ungarna mår**
En rapport om barns villkor och svenskars attityd till barnfattigdom i Sverige
- 2006-07-11 Barns glasögon -behov, bidrag och brister.**
Rapport om skillnaden i synen på synsättning och andra funktionshinder och sjukdomar.
- 2005-12-29 Barns ojämlika villkor i Sverige.**
PM om Majblommans syn på avgifter i skolan och vår roll i barnets nätverk.
- 2005-11-22 Dyra julklappar och svårt ta ledigt drabbar barn**
- 2005-09-14 Därför skapar Majblomman debatt om avgifter i skolan.**
PM om avgifter i skolan under pågående förhandling om ny skollag.
Innehåller sammanfattning av doktorsavhandlingen "Nödvändighetens pris".
- 2005-07-12 Knattereporter ställde politiker till svars i Visby**
Rapport om politikernas syn på "obligatoriska" klasskassor i skolan.
- 2005-07-06 När kassan är skral**
Rapport om klasskassan och andra olagliga avgifter i skolan.
- 2005-06-09 Du ska inte tro det blir sommar**
Rapport om hur ekonomisk utsatthet drabbar barn på sommarlovet.
- 2005-06-09 Klassresan**
Rapport om hur olagliga avgifter drabbar fattiga barn i skolan.
- 2004-11-22 Discon, plastpåsar, majblommor (och ett och annat lagbrott).**
Rapport om goda råd om hur aktiviteter och hjälpmedel finansieras i skolan.
- 2004-07-12 Politiker svarar om avgiftsbelagda skolaktiviteter.**
Rapport från politikerveckan i Visby den 4-10 juli 2004.
- 2004-07-08 Vem har råd att gå i skolan?**
Rapport om avgiftsbelagda skolaktiviteter och kommuner som bryter mot lagen.
- 2004-06-10 Barns behov tar inte sommarlov**
Rapport om kommuners minskade satsningar på skollovsaktiviteter.
- 2004-04-26 Majblommans syn på barnfattigdom i Sverige.**
PM om Majblommans erfarenheter om villkoren för barn som lever i en fattig familj.
Bilaga i Ds 2004:41, Ekonomiskt utsatta barn.